

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 pošt. a Din 2.— do 100 vrt Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3.—, večji inzerati peti vrt Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod: večja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knafljeva ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg 8. —
NOVOMESTO, Ljubljanska cesta.
Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.381

CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.381

OBTOŽENI HADŽIJA PRIZNAVA VSE

Danes je bil zaslišan Ivan Hadžija, ki je proti pričakovanju vse priznal in izdal vse podrobnosti teroristične akcije, ki so jo pripravljali zagrebški zarotniki

Beograd, 28. aprila. Današnja razprava proti zagrebškim teroristom pred državnim sodiščem za zaščito države je prinesla nemalo senzacijo. Po zaslišanju Bernardića se je pričelo zasliševanje drugega glavnega oboževca Ivana Hadžije, absolviranega pravika. Doim je Bernardić pred sodiščem oporekal vsa svoja prejšnja priznanja in zanikal vsako krivdo in sodelovanje v terorističnih akcijah, je Hadžija proti vsemu pričakovanju ne le vse priznal, marveč povedal še nove podrobnosti o ciljih in namelih tajne družbe.

Razprava je pričela ob 8. jutraj. Po običajnih formalnostih se je nadaljevalo zaslišanje obtoženega Bernardića. Tudi danes je vztrajal pri svoji dosedajni taktiki, zanikal vsako krivdo in trdil, da so mu bila prejšnja priznanja izsiljena, odnosno da je napravil neresnične izpovedi, da bi si na ta način olajšal svoj položaj in rešil sebe. Zanikal je tudi svoj položaj pri sodenju s njim izpovedali ostali obtoženci, ki ga zelo

obremenjajo, naglašajoč, da je bil on vodja in iniciator vseh njihovih podvigov. Zlasti ga obremenjuje Paver, ki pravi, da ga je angažiral za vse atentate in akcije Bernardić osebno, da mu je dal revolver, municijo in denar.

Po končanem zaslišanju Bernardića je pričelo zasliševanje drugega obtoženca Hadžije. Hadžija je visok, lep mladenci, ki pa napravi vtis raztresenega, nekoliko izmučenega človeka. Govori patetično, vpleta v svoj govor visoko doneče fraze in razlaga politične cilje cele akcije. Često se zapleta v nasprotja, a vendar s zdi, da govori resnico, odločen nositi za svoja dejanja tudi vse konsekvence.

Po končanem zaslišanju Bernardića najprej prošil za kratek razgovor s svojim zagovornikom dr. Hrvojem. Predsednik je na to pristal. Ko sta se na tihem nekaj časa pogovarjala, je Hadžija stopil na mali oder ter začel čitati svoj obrambni govor. Uvodoma razlaga politično stran cele akcije, pri-

znava, da je bila naperjena proti obstoječemu redu in režimu v državi, da bi podprla akcijo emigrantov v inozemstvu. Po kratkem odmoru nadaljuje svoj govor in prehaja v podrobnosti obtožnice. Odkrito priznava vse sestanke, natančno opisuje, kdo je bil navzoč, kaj so se dogovarjali in kaj so namestili. Končno je izjavil, da je po svoji naravi miroljuben človek, pacifist, kakor je bil Stjepan Radić, toda smatral se je v obrambi in v obrambi so dovoljena vsa sredstva.

Predsednik: Ali so taka sredstva tudi revolverji in peklenjski stroji (mu jih pokaže).

Hadžija: V tem primeru, da. Pri nadaljnjem zaslišanju je Hadžija natančno opisal, kako so pripravljali atentate in je pri tem poudarjal, da je bil poleg njega Bernardić glavni voditelj cele akcije.

Ob 12.30 je bila današnja razprava zaključena ter se bo nadaljevala jutri ob 8.

Dr. Schobrovo potovanje v Pariz

Dunaj, 28. aprila. AA. Korbiro javlja: Avstrijski zvezni kancelar dr. Schöber je odpoval v Pariz dopoldne v Pariz v spremstvu francoskega poslanika na Dunaju. Na postaji so se poslovili od kancelarja angleški poslanik na Dunaju ter esche angleškega in francoskega poslanika. Iz Pariza odpojuje namreč dr. Schöber v London.

Dunaj, 28. aprila. AA. Vsi avstrijski listi reproducirajo pisanje francoskega tisku, ki pozdravlja prihod dr. Schöbera danes popoldne v Pariz. »Journal des débats« piše, da je dr. Schöber s svojimi potovanji v zadnjem času po Evropi prepiral državne o iskrnosti avstrijske politike in o njenem pravem prijateljstvu. »Matin« prinaša razgovor svojega dopisnika z avstrijskim poslanikom v Berlinu, kjer pravi, da Avstrija želi zgraditi prijateljske odnose z vsemi sosednjimi evropskimi državami.

Angleško-egipska pogajanja

London, 28. aprila. AA. Kakor poročajo, so egiptski delegati opustili zahtevo, naj se prizna Egiptu Sudan, in sprejeli angleške predloge.

Krvav fantovski pretep v Zg. Tuhinju

Pijani fantje so se stegli zaradi dekleta — Dva bosta svojo vročokrvnost najbrže plačala z življenjem — Druge nesreče

Sinoči je nastal v Zgornjem Tuhinju velik pretep. Sprli in stegli so se fantje iz Vaš in Zgornjega Tuhinja. Pri pretepu so se posluževali kolov, ojníc in molik. Posledice pretepa so bile žalostne. Na bojišču sta obležala smrtonovarno ranjena brata France in Ivan Anžič. France je dobil tri udarce z motiko po glavi. Razbito ima vso lobanjo in so nezvestnega pripeljali v ljubljansko bolnico, kjer se še do danes ni zavele. Njegovo stanje je brezupno. Brat Ivan ima pretresene možgane. Pretep je baje nastal zaradi nekega dekleta, zdi se pa, da je bil glavni krivec zopet demon alkohol. Orožniki v Zgornjem

Tuhinju so uvedli obširno preiskavo. V bolnico so pripeljali tudi težko poškodovanega Ivana Klemenčiča iz Doba pri Ljubi, katerega je te dni nekoliko slabomurni Kastelic iz Doba brez pravega povoda napadel in s kolom premlatil. Zdrobil mu je levo ramo ter zlomil desno roko. V bolnico so večerj pripeljali žrtvi dveh težkih nesreč. Prvi je posestnikov sin Joško Lenarčič iz Zunanjih goric, katerega je komi brcnil v glavo in ga težko poškodoval. Lenarčič ima pretresene možgane. Drugi je Matija Francelj iz Zgornje Brezovice, kateremu je med delom težak hlad zmečkal desno roko.

Atentat na sovjetsko poslaništvo v Varšavi

Tik pred eksplozijo so odkrili v poslopiju poslaništva peklenjski stroj take jakosti, da bi bil porušil tudi vse sosednje hiše — O storilcih ni nobega sledu

Varšava, 28. aprila. V poslopiju sovjetskega poslaništva so v soboto našli peklenjski stroj in sicer malo pred trenutkom, ko bi bil moral stroj eksplodirati. Velika nesreča je bil s tem preprečena. Peklenjski stroj so našli v dimniku sovjetskega poslaništva. Varšava, 28. aprila. Kakor je dognala preiskava, je bil peklenjski stroj, ki je bil postavljen v sovjetsko poslaništvo, tako močan, da bi porušil ne samo poslopije sovjetskega poslaništva, temveč tudi vse sosednje hiše. Stroj je imel eksplozivni med 8. in 9. uro, ko se je imela zbrati v klubovih prostorih sovjetskega poslaništva. Na ta način bi bili v primeru uspeha atentata pokopani pod ruševinami poslaništva vsi pripadniki sovjetske kolonije v Varšavi z otroci in ženami vred. Kakor je preiskava dognala, so pripravili peklenjski stroj že pred 14 dnevi v neki sosednji hiši. Doslej niso mogli dognati, kako so ga

spravili v poslaništvo, ki je nenavadno strogo zastraženo. Na strehi sosednje hiše so delali neki delavci. Ni izključeno, da je bil stroj na ta način prenešen po strehi v sovjetsko poslaništvo. Poljski listi izražajo mnenje, da so peklenjski stroj postavili ruski emigranti. Poljska vlada je odredila najstrožje nadzorstvo nad ruskimi emigrantskimi organizacijami. Policija je izvršila v Varšavi in druge obširne preiskave v emigrantskih organizacijah. Preiskava se nadaljuje.

Moskva, 28. aprila. »Izvestija« pišejo povodom razkritja napada na sovjetsko poslaništvo v Varšavi: »Sovjetska vlada in sovjetska javnost sta upravičeni zahtevati od poljske vlade, da pojasni vse okoliščine in poišče vse krivce tega zločinskega čina. List upa, da ne bo treba spominjati na to, da je poljska vlada v celoti odgovorna za varnost in normalno delo sovjetskega poslaništva.«

„Železni general“ umrl

Beograd, 28. aprila. AA. Nocoj ob 2. je umrl za vnetjem pljuč v 57. letu starosti popularni »železni general«, general v penziji Mihajlo Višoković. Pokojni je bil vojni minister kraljevine Srbije L. 1906 za časa aneksijske krize. V balkanski vojni je komandiral četrto armado, ki je operirala v Sandžaku, za časa svetovne vojne pa je vodil obrambo Beograda. Nato je deloval na formiranju dobrovoljske armije v Dobruži.

Tečaji za železničarje

Beograd, 28. aprila. AA. S sklepom ministra za promet se bodo ustanovili strokovni železničarski tečaji, ki jih bodo morali obiskovati vsi uradniki, katerim je dodeljena dolžnost vodstva ali starišinstva. Ti tečaji bodo kratkoročni ter bodo trajali 1 do 6 mesecev. Detaljni program bo določila strokovna komisija. Da bi se pouk čimprej začel, je naročeno upravniški železničarske šole, da do 1. maja izdela pravilnik. V onem tečaju bo smelo biti največ 25 kandidatov, ustanovi pa se lahko več paralelek.

Spor v Heimwehru

Beograd, 28. aprila. M. Z. Dunaja javlja, da se je včeraj včeraj seja dunajskega »Heimwehra«, na kateri je došlo do krvavega obračunavanja z desničarskimi narodnimi socijalisti. Med to skupino in ostalimi člani »Heimwehra« vladajo že dalje časa napeti odnosi, ki so se sedaj tako poostriili, da je prišlo včeraj do dejanskega spopada. Pri tem incidentu je bilo 5 oseb težko, 15 pa lahko poškodovanih.

844 odvetnikov v Sofiji

Sofija, 28. aprila. AA. Po službeni statistiki je v Bolgariji 2793 advokatov. Od teh največ v Sofiji to je 844, nato v Plovdivu 213.

Prepoved 1. maja v Sofiji

Sofija, 28. aprila. AA. Šef policije Karačev je izjavil, da bodo vse manifestacije 1. maja zabranjene, pri čemur bodo oblasti napobile z vsemi sredstvi, s katerimi razpolagajo. Karačev je pozval meščanstvo, da se pri eventualni politični akciji odstrani z ulic in se s tem izogne nevarnostim.

Komunistična zarota v Atenah

Atene, 28. aprila. Grške oblasti so odkrile komunistično zaroto, ki je pripravljala velike nemire za 1. maj. Aretiranih je bilo 127 komunističnih voditeljev, ki so tvorili neke vrste generalni štab.

Spopadi v Barceloni

Barcelona, 28. aprila. Pri prihodu znane katalonskega agitatorja, ki je bil izpuščen iz zapora, je množica skušala predrči policijski kordon. Pri spopadu med policijo in demonstranti je bilo več ali manj ranjenih 30 oseb.

Pet novih italijanskih vojnih ladij

Rim, 28. aprila. Včeraj so bile izpušene v morje 4 italijanske križarke, dve po 10.000 ton in dve po 5000 ton. Razen tega so izpušili v morje 1 podmornico z 800 tonami.

Krvava družinska drama v Franciji

Ljubosumen kovač je ustrelil svojo ženo, taščo, svakinjo in domačega hlapca, nato pa izvršil samomor

Pariz, 28. aprila. V mali vasi v bližini mesta Saint Brieux se je odigrala včeraj krvava družinska drama. Tamošnji kovač se je pred tremi leti poročil s precej premožno posestnico. Zakon pa ni bil srečen. V zadnjem času so bili prepri in pretepi na dnevnem redu, zaradi česar je žena končno zapustila svojega moža in odšla k svojim staršem. Včeraj dopoldne je prišel kovač na dom svoje žene in jo pregovarjal, naj se vrne k njemu. Ko je žena vse njegove prošnje odklanjala, se je mož tako razburil, da je potegnil samokres in začel streljati. Prvi strel je oddal na svojo taščo in jo smrtno zadel v glavo. Z drugim strelom je podrl na tla svojo svakinjo, tretji strel pa je oddal na svojo ženo in jo smrtonovarno ranil. Medtem je prihitel v sobo domačega hlapca. Videč, kaj se

je zgodilo, je navalil na kovača, da bi ga razorožil. Ta pa je bil močnejši in se ga je otresele in oddal nani dva strela. Nato je samokres nanovo nabil in oddal strel sebi v usta. Kljub strašni rani pa je imel še dovolj moči, da je zbežal na dvorišče in se vrgele v precej globok studenec, hoteč na ta način pospešiti svojo smrt. V tem pa je prišel na pomoč njegov brat in ga potegnil iz studenca, v katerem slučajno ni bilo ranog vode. Smrtno ranjeni kovač pa se tudi še sedaj ni udal. Ni se pustil obvezati, marveč je ponovno pobegnil in ga doslej še niso našli. Domnevajo, da je skočil v bližnjo reko. Krvava drama je izzvala med prebivalstvom veliko razburjenje. Vsi štirje ranjenci so med prevozom v bolnico umrli.

Nesreča angleškega parnika

Newyork, 28. aprila. Veliki ameriški potniški parnik »President Harding«, ki je plul iz Newyorka v Hamburg, je danes v bližini Helgolanda zaradi goste megle trčil v angleški premogovni parnik »Cirenoth«. Premogovni parnik je bil tako poškodovan, da se je kmalu nato potopil. Njegovo posadko je rešil »President Harding«.

Poročilo o londonski konferenci

Zeneva, 28. aprila. AA. Macdonald je pisмено obvestil generalnega tajnika Lige narodov sira Erica Drummonda o rezultatih londonske razorožitvene konference. Macdonald je izrazil nado, da je s tem olajšan posel za veliko mednarodno konferenco za razorožitev.

Vanče Mihajlov obtožen zaradi umora

Sofija, 28. aprila. r. V svojem odloku v zadevi umora Vasilja Pundeva in Stojana Dimitrova je sodišče obtožilo poleg obeh morilcev Medavskega in Damskova ter njunega pomagača Topukova tudi predsednika centralnega odbora makedonstvuših Vanče Mihajlova, slednjega kot duševnega očeta umora. Vanče Mihajlov je obtožen na podlagi priznanja faktičnih morilcev, da sta dobila od Vanče Mihajlova pismen nalog, naj umorita Pundeva. Po zakonskih določbah bolgarskega kazenskega zakona je predvidena za take primere smrt.

na kazen. V bolgarski javnosti vlada veliko zanimanje, kako stališče bo k tej obtožbi proti voditelju makedonstvuših zavzelo državno pravdnštvo. Domneva se, da bo za Mihajlovom že zaradi inozemstva izdana tiralica, da ga pa, kakor v vseh takih primerih, oblasti ne bodo mogle naiti.

Znižanje davkov v Franciji

Paris, 28. aprila. AA »Temps« čestita zbornici, da je soglasno odobrila znižanje davkov in veli, da bo to glasovanje imelo ugodne posledice za pariško borzo. Položaj Francoske narodne banke je bil s to davčno razbremenitvijo francoskega gospodarstva uvrščen in bo banka mogla odstopiti znatne zneske deviz, ki jih je doslej zbrala.

Paris, 28. aprila. AA. Zbornica je po dvodnevni, dan in noč trajajoči seji sprejela znižanje davkov. Zakonski načrt je bil nato brez odlašanja predložen finančni komisiji senata, ki ga je proučila še tekom današnjega dne.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.755, Berlin 13.4825—13.5125 (13.4975), Bruselj 7.8937, Budimpešta 9.885—9.895 (9.88), Curih 1004.4 do 1009.4 (1005.9), Dunaj 705.9—708.5 (707), London 274.87, Newyork 56.415, Paris 220.79 do 222.79 (221.79), Tret 296.22.

INOZEMSKA BORZE

Curih. Beograd 9.123, Paris 20.231, London 25.073, Newyork 515.80, Bruselj 72.02, Milan 27.03, Madrid 64.25, Berlin 123.15, Dunaj 72.723, Sofija 3.74, Praga 15.28, Varšava 57.85, Budimpešta 90.20. Burzovita 340.

Bojkot angleškega blaga v Indiji

Nacionalisti z uspehom razvijajo propagando za bojkot vsega angleškega blaga — Poostreite tiskovne cenzure

London, 28. aprila. Bojkotno gibanje v Indiji zavzema vedno ostrejšo obliko, ki da do angleškim vodilnim krogom mnogo mišliti. Resnost položaja se zrcali zlasti v poostrejitvi cenzurnih odredb, s katerimi hočejo angleške oblasti zatreti propagando nacionalistov. Posebno skrb vzbujajo najnovejši odkritje oblasti, da stoji za Gandhijem tajna organizacija z anarhističnim cilji, ki je zadnje dni razvila živahno akcijo in napoveduje že za prihodnje dni celo vrsto terorističnih akcij. Bat se je, da bo to znak za splošen krvav upor Indijcev proti angleškim oblastem. Podkralj Irwing je izdal stroge odredbe ter je na vseh važnejših centrih zbral večje število angleških čet. Kljub vsem odredbam pa se vedno bolj množijo spopadi med demonstranti in vojaštvom, tako da postaja položaj od ure do ure resnejši.

Sindha, 28. aprila. Indski podkralj je objavil odlok, s katerim je obnoven tiskovni zakon iz leta 1910. Ta zakon govori o prepovedi kolportaje listov, ki pozivljajo vojaštvo na upor. Lord Irwing je objavil tudi izjavo, v kateri naglašja, da so časopisni članki v sedanjem trenutku najmočnejše sredstvo za razvoj revolucijskega duha. Ta odredba je bila izdana, ker je indsko časopisje objavljalo zadnje čase redno članke, ki so pozivljali prebivalstvo na upor proti angleškim oblastem. Indske žene so poslane podkralju pismo, v katerem izražajo svoje simpatije do Gandhijevega gibanja in naglašajo, da bodo bojkotirale inozemsko blago.

Kalkuta, 28. aprila. Indski trgovci so sklenili, da ne bodo uvažali od 23. aprila dalje angleških proizvodov.

Pešavar, 28. aprila. Mesto je mirno. Po ulicah križarijo številni policijski oddelki, vkljub temu, da je bil napovedani žalni dan preklican.

Svetovni zrakoplovni promet

New York, 28. aprila. Kakor se govori v krogih Wallstreeta, se bodo dali na razpolago državna sredstva, s katerimi se bo financirala prekoatlantska in prekopacifična zračna prometna služba. Bankirji, ki so zainteresirani na Zeppelinovih družbah, polagajo veliko važnost na predlog, ki je bil predložen kongresu in ki predvideva ureditev ameriške prekomorske službe »Zeppelin«. Obetajo določba, da bodo Zedinjene države dale na razpolago 75% stroškov za vse zrakoplove. Bankirji smatrajo financiranje po zvezni vladi kot možno rešitev finančne strani svetovnega zrakoplovnega prometa.

Angleški kralj na nogometni tekmi London, 28. aprila. Pri nogometni tekmi v Wembleyju je bilo včeraj 93.000 ljudi. Na tekmi se je pojavil proti pričakovanju angleški kralj, ki ga je navzoče občinstvo burno pozdravilo. Ovacije so se ponovile, ko je kralj stopil na igrišče in dal roko vsem igralcem. Tekma se je končala z mago moštvu arsenalu Woolvich, ki je s 3:0 premagal moštvo mesta Huddersfield z 2:0.

Prof. Seidl o triglavskih znamenitostih

Skrivnost ogromne apnenčeve ploče

Novo mesto, 28. aprila.

Vladni svetnik profesor Seidl je napisal v zadnjem času delo o geološki razpravi »Zlatenska ploča v Osrednjih Julijskih Alpah«, ki je vzbudila pozornost zlasti med našimi znanstveniki.

Prof. Seidl ugotavlja v uvodu, da so se nedavno smatrali Srednjeevropske Alpe za gorovje, ki ga je nagubal stranski pritisk v kamni skorji kroče se zemeljske oble, in oicer na sedanji podlagi. V zadnjih 30 letih pa so francoski geologi zasnivali — opiraje se na nove svoje izvide — naziranje, da sestavljajo Alpe velike ležeče gube, ki so ali iz sosesitne ali celo iz fantastne daljave do nad 100 km narinjene v smeri od juga proti severu na sedanje mesto in ležijo druga nad drugo liki v gubo tesno zganjena odeja nad enako zganjeno odejo (teorija o ali iz bližine ali pa iz daljne sosesitne narinjenih ležečih ojednostih gubah).

Tudi v Julijskih Alpah z vzhlevi Kamniškimi so novejši geologi ugotavljali narive. V naših Julijskih Alpah je najznamenitejši predmet ojedne teorije Zlatenska ploča. Imenujemo jo po vrhu Zlatna (2075 m) pri Triglavskih jezerih.

Prof. Seidl nam je v razpravi predložil niz geoloških pojavov našega Nacionalnega parka, Triglava in ostalih robov Zlatenske ploče. Problem tvori ogromna apnenčeva ploča, 25 km dolga, okroglo 9 km široka, ki se zdi narinjena na geološko mlajšo podlago.

Zanimivo je, da je prof. Seidl eden prvih domačih geologov, ki jih do nedavnega časa še nismo imeli. Zanimivo so okoliščine, kako je prišlo do tega, da smo jih imeli do sedaj še prav malo. Prof. Seidl nam jih navaja:

Za proučevanje flore in favne kakor dežele se pojavljajo redki domači posebno nadarjeni prirodopisci, ki se morejo tem strokam posvetiti kot specialisti in se marljivo podpirajo med seboj in v stiku z vnanjimi tvari. Vse druge panoge znanstvene botanike in zoologije morajo gojiti samo na visokošolskih znanstvenih središčih, kjer imajo visokošolski strokovnjaki specialiteto na razpolago potrebne posebne institute, opremljene z laboratoriji, literaturo in zbirkami. To velja tudi o geologiji. Sprito praktičnih

vprašanj, ki jih rešuje geologija (o naših in v rudah, o premogu, vodah, tleh itd.) imajo kulturne delavce vsake svoje posebni državni geološki zavodi a primerno opremo in specializirani učenjaki. Tak zavod je imela bivša Avstrija na Dunaju in tamojni strokovnjaki so proučevali geologijo države. V Julijske Alpe so prišli kot člani dunajskega drž. geološkega zavoda: Stur, Teller, Kossmat, kot geologi dunajskega vseučilišča Diener in Winkler in z vseučilišča v Leipzigu Kossmat in Haertel.

Prof. Seidl je izvedel navedenih učenjakov bistveno izpopolnil. Velezanimivih je v tem pogledu 10 slik, ki so pridejana geološkemu opisu in so deloma prvi objavljene. Cudil sem se 74 letniku Seidlu, da jih je mogel kljub svoji starosti tako natančno in precizno izdelati. Seidl mi je povedal, da je bil zaprosen, da bi osebno vodil na Triglav interese in jim na lico mesta razložil svoja dognanja.

— To mi je sedaj nemogoče. Govoriti bi moral najmanj tri ure, da bi jim vse povedal, kar se mi zdi važno. Jaz pa ne prenašem več ne daljšega izleta ne govorjenja.

— Kaj je smisel vaše razprave?

— Ta je podan v Sklepu, kjer izjavim: Julijske Alpe so danes bogate tehničnih geoloških problemov. Zlatenska ploča je samo eden med njimi — morda najzanimivejši.

Moja razprava nima samo namena, da opozori naše domače prirodopisne kroge na nenavadno velik geološki problem v znameniti veleogorski skupini Osrednjih Julijskih Alp. Izpopolnila je marveč številno vidno narinjenih mest na obodu Zlatenske ploče bistveno z izvidom, da se kaže nariv tudi še v sredini 6½ km širokega zapadnega oddelka Zlatenske ploče. Dunajski geolog Winkler je spoznal, da ogromna Zlatenska ploča leži nad pločo enake in deloma manjše starosti in si jo je predstavljal kot od severovzhodne strani in od zgoraj narinjeno pločo. Moja razprava pa jo kaže kot učinek porivanja od jugozapadne strani. Tako se domneva, oproščena dozdevne fantastičnosti, giblje vsa v tiru sicer izrednega, toda pravilnega prirodnega dogajanja.

Bellini in njegova Norma

Iz skladateljevega življenja — Bellinijev naslednik in učenec je postal Verdi

Bellinijev življenje je kakor roman. Njegova rodbina je bila dedično umetniška. Pradedi so mu bili pesniki, slikarji in eden med njimi, v 17. veku, celo operni skladatelj. Tudi ded in oče sta mu bila skladatelja. Kar pa je vsem umetnikom dedično tudi uboštvo, je moral Rosario Bellini za svojega sina Vincenza prositi podesta v Cataniji denarne podpore, da bi ga poslal na konservatorij.

Zakaj mali Vincenzo je od svojega 7. leta že komponiral cerkvene skladbe, romance, kantate in sicilijanske pesmi. Bil je čudovit deček, rojen skladatelj. In sicilijanska Catanija, občinski svet, župan, princ sicilijanski ter še drugi dobrotniki, so sklenili, da pošljejo Vincenza na konservatorij v Neapelj. Še ne devetnajst let star, je Vincenzo po petnajst dni trajajočem potovanju z vozom in ladjo dospel sredi junija 1819 v Neapelj. Na konservatorij je bil sprejet za internista in se je poslej pod vodstvom opernega skladatelja Zingarellija skoraj šest let vztrajno učil. Medtem je zopet skladal cerkvene skladbe, maše za veliki orkester i. dr. ter tudi že malo opero »Adelson e Salvini«, ki so jo uprizorili avtor in tovariši na odru konservatorija. Nato je uglasbil Bellini veliko kantato za zbor in veliki orkester z naslovom »Ismeneo«, ki so jo »priporočila vladna, plemstva in najboljšje publike izvajali v gledališču San Carlo. Uspeh je bil popoln.

Bellini je imel izvrstne, žal, le preveč konservativne učitelje. Celu Zingarelli ga je ožestil, ko mu je gojenec prinesel skladbo, ki ni bila delana po veljavni šabloni. Vendar se je mladenič — saj skrivaj učil na skladbah Haydna in Mozarta; Beethovena pa je spoznal mnogo prepozno. Stremiljenje po resničnem izrazu čustev, po skladnosti besede in tona, po skrenosti in lepoti pa mu je ostalo vse življenje.

Uspeh »Ismeneo« je bil tako velik, da je operni ravnatelj v Neaplju takoj naprosil Bellinija, naj mu napiše opero. In Bellini je napisal opero »Bianca e Germano«, ki so jo z velikim uspehom peli v gledališču San Carlo.

Takrat je moralo vsako večje italijansko gledališče v vsaki sezoni uprizoriti svojo opero novitote. Dobre komponente so torej iskali in jih dobro plačevali. Tudi dobri libretisti so bili redki in zato spoštovani.

Bellini pa je imel veliko, prav izredno srečo, da je našel pravega pesnika in dramatika, Felice Romanija, ki mu je napisal besedilo za novo opero »Pirata«. To opero je uprizorilo najbolj ugledno italijansko gledališče, Scala v Milanu, oktobra 1827. Uspeh je bil ogromen in Bellini je postal mahoma elaven po vsi Italiji.

Zanimiva in zlasti za nekatere naše pevke in pevce še zmerom zelo poučna je iz te dobe anekdota, ki jo pripoveduje P. Voss, Bellinijev biograf:

Bellini je imel a tenorietom Rubiniem solovsko izkušnjo pri klavirju. Komplet se je mučil s pevcom, da bi ga razvnel in mu pojasnil posamezne fimoče partije. Dvajsetkrat sta ponavljala, a zaman, Rubini je pel dalje po svoje. Tedaj je Bellini planil izza klavirja in kričal:

»To je strašno! Saj ne polagaš v svoje petje niti iskro svoje duše! Pomisli vendar, da moraš vse gledališče pretrpeti, da moraš publiko potegniti s seboj! Ti pa si mrzel in medel! Bili moraš strasten, viharjen! Za budiča, mar nisi bil še nikoli zaljubljen!«

»Razumem, kaj misliš«, je dejal Rubini. »Ali kako pa naj bom jezen in besen, če pa — nisem v resnici!«

»Moraš! Moja glava ti daje novo delo, ker hoče tudi v tonu izraziti, kaj govore besede. Duševnost poslušalcev se mora razgibati, da bodo razumeli pristno umetnost tonov. Poleg pevan se mora uveljaviti tudi igralec. Le v misli se v svojo nalogo — mora iti!«

In slavni tenor Rubini je postal pristno čustven pevec ter prav dober igralec.

Tako je vplival Bellini tudi na pevke, ki jih je odvalil svojevoljnosti in koloraturnih ekstravaganc. Tako je vobče vplival na okus v petju ter je bil v svojih skladbah revolucionar, ki je odstranjal vse, kar je kazalo le brezdušno tehniko in pevsko akrobatstvo.

L. 1829 je uprizorila zopet milanska Scala Bellinijevu novo opero »Tujak« (La straniera) z velikanskim uspehom. Gledališče je imelo pač najbolj odlične soliste umetnike. Zanimivo je, kaj je pri neki priliki med komponiranjem te opere govoril svojemu prijatelju pesniku Romaniju.

Romani ga je našel v sobi pred zrcalom, pred katerim je Bellini vzdihoval: Morte! oh! Morte! Morte! Chè più tarda? (Zelim si umreti! Pričakujem smrti! Zakaj je ni?)

Romani je bil seveda prestrašen, ko je čul te obupne besede. Ali bile so le besede iz opernega besedila. Bellini je dejal: »Značaje oseb svoje opere študiram in izkušam odkriti, kaj trpe in čutijo. Kadar sprejemam te osebe vase, sem sam te osebe in izkušam izraziti njih notranje življenje. Človek izraža svoje čustvanje z različnimi toni svojega glasu; te tone torej iščem v sebi. Deklamiram si besedilo, pazim na svojo mimiko in svoj glas, ki nehoti izraža kar čutim. Vse, kar pri tem opazim, si zapisujem. Muzikalno hočem izraziti prav tako, kakor v govorici prosim ali kolnem, grozim ali hrepenim.«

Bellini je hotel biti torej v svojih skladbah čim bolj resničen in iskren ter je stremel po čisto glasbenem naturalizmu čim učinkovitejši dramatičnosti. Bil je torej predhodnik ustvariteljem moderne muzikalne drame.

Tri mesece po »Tujaku« so uprizorili v Parmi Bellinijevu novo opero »Zajrac«, ki pa je zaradi slabega dejanja in nevednega or-

kestra propadla. Slabo besedilo je pokopalo že marsikatero opero. A še pribodnje leto je žel Bellini z novo opero »I Capuleti e Montecchi« (Romeo in Julija) v Benetkah novo veliko zmago. Roma je pela sijajna altistka Grisi in zaradi te partije uprizorjajo opero povod, kjer imajo odlično pevko z altom. Tisto leto kasneje so uprizorili na milanskem gledališču Carcano Bellinijevu »Mesečnic« (La sonnambula), ki je marca 1831 dosegla pravcar trijumf. Sam Rossini je pisal o nji, da je originalna in brez primere.

Še istega leta je uprizorila zopet milanska Scala (26. decem. 1831) Bellinijevu »Normo«.

Bellini je imel srečo, da mu je pela Aminta v »Mesečnici« in »Normo« čudovita pevka Giuditta Pasta, ki je bila tudi velika igralka. Imela je izredno obsežen glas, tako da je lahko pela sopranske in altovske partije enako sijajno.

»Norma« je bila Bellinijevu najbolj zrelo delo, saj mu je posvetil skoraj devet mesecev in mu je Romani ustvaril za tisti čas izvrstno besedilo ter psihološko zanimivo dramo. Avtorja sta se oba potrudila, da ustvarita resnično umetnino.

Toda razočarana sta bila oba: publika je sprejela »Normo« hladno, ker ji je bila glasba nerazumljiva, nova, preveč moderna! Donizetti, Bellinijev tekmeec, pa je pošteno izjavil:

»Jaz bi bil srečen, ako bi bil komponiral to opero, Milani so jo sodili krivično. Toda zavedli se bodo, da so bili v svoji obsolbi prenagljeni. In skladatelj »Zidovke«, Halévy je dejal: »Vse svojo glasbo bi dal za edino arijo »Casta diva!«

»Casta diva« je velika kavatina Norme v 1. delu, in se začneja s tema dvema besedama; v našem prevodu se glasi »Čista deva« (boginja). Devetkrat jo je Bellini predelal, preden je bil z njo zadovoljen. A končno mu je dejala Pasta: »Kaj si pa tu skomponiral, ljubi Vincenzo? Tega ti ne more peti noben človek! Vajaz naj ne! A Bellini ni odnehal, Pasta jo je pela naposled sijajno in je ostala kavatina slavna do danes. Zahteva pa zrele umetnice.

Italijani so se »Normo« kmalu navadili in opera je žela uspehe kakor nobena druga. Šla je po vsi Italiji in po Evropi ter je še doslej včasih na repertoarju.

Bellini je bil na vrhuncu. Pariška opera ga je povabila, na ji napisal francosko operno delo in povabila so ga v London, naj dirigira sam dve svoji operi, »Normo« in »Mesečnic« v kralj. oper. gledališču. Izvršil je oboje, napisal še opero »Beatrice di Tenda« za Benetke in opero »Puritanci« za pariski Théâtre italien ter bil v Londonu. Francozi in Angličani so ga slavili kakor glasbenega čudodelnika bujne melodike, dohodke je imel sijajne, saj so se gledališča trgala za njegovo opero, občeval je s plemiči in bogataši, žel odkrivanja in kjer se je pojavil, so ga sprejemali kakor triumfatorja. In ker je bil lep mož, vedno eleganten kavalir, se mu je ponujalo ženstvo najboljših krogov.

Zivljenje v Parizu ga je ubilo. Nenadoma je umrl na črevesni bolezni v 34. letu svoje starosti dne 23. septembra 1835. Bellini je napisal v desetih letih 10 oper, več kakor vsi slovenski skladatelji skupaj, od kar pišejo za gledališče.

V rojstni Cataniji in v Milanu ima Bellini svoja spomenika. Umrl je vsaj trideset let prezgodaj, kar gotovo bi se bil razvil še višje; njegov naslednik in učenec pa je postal Verdi.

»Norma« je danes že 90 let stara in visoka starost se ji močno pozna. Sprito Verdijevih oper, ki jih izvajajo naše gledališče že deset let nepretrgano, je »Norma« odveč, zlasti ker je na našem repertoarju že preveč italijanskih oper. »Norma« je zanimiva le še glasbeno zgodovinsko. Njeno dejanje današnje občinstvo pušča hladno, tem bolj, ker je dejanje »Aideo« zelo slično, a živahnije, efektnejše. Plemeniti in lepa melodika Bellinijevih oper danes sama zase ne zadošča več, ker je v nji več naivnega in sentimentalnega, nego dramatičnega.

Za učinkovito izvajanje »Norme« pač nimamo primernih pevcev in pevke s koloraturno in obenem dramatično tehniko. Kakor »Ernani« je tudi »Norma« težka naloga in brez zadostnih sredstev neizvedljiva. V obeh bi morala peti ga. Kunc Vilfanova. Ker pa je odpadla, bi bilo bolje, da eta odpadli tudi obe operi.

Naša Glasbena Matica v zvočnem filmu

(V Elitnem kinu Maboi se predvaja zvočni film, ki predstavlja del panškega koncerta naše Glasbene Maticе.)

Senzacionalna vest, da bomo kmalu lahko slišali koncerte v kinematografski dvorani raz filmsko platno, se je uresničila. Kot prvi pevski zbor v filmu smo slišali včeraj našo Glasbeno Matico. Že takrat, ko so bili naši Matičarji v Parizu, želj uspeha na uspehe, se je kmalu zvedelo v Ljubljani, da so peli nekaj pesmi tudi za zvočni film pariske družbe Pathe Natan. In ta film, ki si ga je sedaj pridobila uprava Elitnega kina Maticе, je v kinu Matici od včeraj dalje na sporedu. Film je naravnost izvrstno uspel. Veselje je gledati znane obraze na filmskem platnu, odličnega našega dr. Janka Pretnarja ki predstavlja pariskemu občinstvu zbor Glasbene Maticе in njega pevovodjo opernega direktorja Mirka Polka. Nato še nekaj sekund in raz platno zadoni slovenska pesem — naša »Zdrava Marja«. Krasno, popolnoma naravno, kot bi naša Glasbena Matica dejansko stala tam gori na odru in bi vsi ti znani naši pevci resnično tudi peli. Vsi glasovi so naravno podani v svoj bar-

va, višini in moči, kar se da zlasti kontrolirati pri solisti gospoj Wolinčevi. »Zdravi Marja« sledi »Jadovanka«. Ob petju in zvočnih te pesmi pa se vrste pred našimi očmi slike naših krajev: Bled z lepimi hoteli, otokom in cerkvijo, Suvorov, blejski grad, nato Bohinj, vse to je čarobno in v parnih barvah posneto. Res krasna propaganda za našo domovino v inozemstvu! Skratka, film je ne samo senzacionalen, ker prinaša prvi slovenski pesem v filmu, temveč tudi sicer zelo lep ter ga priporočamo vsakomur v ogled. Ob njem se daje kot glavni film nemški dialogni vefilm »Noč je najina« (»Die Nacht gehört uns«). Film ki je zlasti tehnično na višini.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek, 28. aprila 1930; katolicam: Vstaj; pravoslavni: 15. aprila, Aristarhije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Prisega o polnoči. Igrajo Jadrančani.

Kino Matica: Noč je najina.

Kino Ideal: Vražji Rudi.

Kino Ljubljanski Dvor: Sudanski lev.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mesni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

Anton Zabukovec

Suoči je po dolgotrajnem bolehanju umrl zadet od kapi 72letni popularni bivši ljubljanski gostilničar Anton Zabukovec, ki je nazadnje vodil pred nekaj leti opuščeno gostilno pri »Zlati ribici« v Ribji ulici.

Najbolj je njegovo ime slovelo, ko je ločil svoja izvrstna vina ter je njegova že pokojna soproga stregla ljubljanski gospodi z najdelikatnejše pripravljanimi ribami še v Obrezovi hiši na Bregu, ki so jo po potresu podrli. Tedaj je izginila tudi gostilna pri »Sikeu« pri križevniški cerkvi, kjer je kot bivši uslužbenec slavne Virantove gostilne, kjer je sedaj poštna direkcija, prišel svojo gostoljubno kariero. Od gostiln, kjer je bil originalni Dolenec zabaval stare Ljubljančane, stoji torej edino še gostilna. Pod skalicco. Čeprav ni bil pokojnik šolan, vendar je bil v časih narodnih bojev vedno odločen in odkrit narodnjak in narodnonaprden stranka ga je izvolila tudi v občinski svet, kjer je vedno tako vneto dehal za koristi meeta, da ga je občinski svet imenoval za ljubljanskega meščana. Bil je vedno navdušen Sokol in poštvovalen nabiralec prispevkov za družbo sv. Cirila in Metoda, ki je njegovo gostilno, abajališe narodnjakov, računala med najzdatnejše vire svojih dohodkov iz nabiralnikov. Od akromnega rudarja se je s svojo pridnostjo povzpelo do uglednega in premožnega meščana, ki je vsakega rad podprl in je mnogim pomagal na noge in do blagostanja. Nikdar pa svojih dobrot ni hotel priznati, še manj pa svojega promozjenja, ter je po stari navadi neprestano tarnal o slabih časih, da so mu šaljivi nadeli ime »Jamerbirtac«. Poštenjak se zaradi tega vzdevka ni nikdar razjezil ter je tihoma pomagal še dalje. Ko je moral zaradi prezidave hiše opustiti svojo gostilno, je jel hirati in jutri ob 16. urji pokopale Ljubljana z Antonom Zabukovcem zopet znatno osebnost iz svojih lepih in dobrih starih časov. Družini naše iskreno sožalje. Töne naj pa v miru počiva!

Iz gledališke pisarne

Drama

Ponedeljek, 28. aprila: Prisega o polnoči. Igra dramska sekcija »Jadranac«, Izven. Torek, 29. aprila: Ljubimec svoje žene.

Red D.

Sreda, 30. maja: Vdova Rošinka. Red B. Četrtek, 1. maja: Konec poti. Red E. Petek, 2. maja: Vihar. Red C.

Ljubimec svoje žene.

Ljubljanska drama vprizori svoji izvorno Dimitrijevičevu komedijo »Ljubimec svoje žene« v občinski zasedbi, za abonente reda D. — V sredo, dne 30. t. m. pa se ponovi Golarjeva »Vdova Rošinka« za aboma reda B.

Opera

Ponedeljek, 28. aprila: Zaprti. Torek, 29. aprila: Hasanaginica. Red C. Sreda, 30. maja: Zaprti. Četrtek, 1. maja: Črne maske. Red A. Petek, 2. maja: Zaprti.

Jutri se poje hrvatska komponista L. Šafranek-Kavica opera »Hasanaginica« z go. Thierry v naslovni partiji. Dramatičen libretto, ki je prirjen po Ogrižovićevi istoimenski drami, dalje učinkovita folkloristična instrumentacija, prvovrstna interpretacija, vse to privlačuje in nudi užitek vsem, ki hočejo lepo glasbe in verjetnega dejanja. Hasanaga poje G. Grba, Sultanijo ljubezna ga. Ribčeva, Čerkeskinjo ambiciozna gdč. Spanova, Čausa uporabni G. Janko itd. Baletni zbor s solopisalko gdč. Moharjevo nastopi v tretjem dejanju. Opero vodi ravnatelj Polič, režiser G. Krivecki. Predstava se vrši za oboma C.

V četrtek se ponove Kogojeva »Črne maske« z G. Primožičem v glavni partiji.

Radionrogram

Ponedeljek, 28. aprila.

17.30: Koncert Radio-orkestra. — 18.30: Dr. Stanko Leben: Francoščina. — 19: Drago Ulaga: Sportne organizacije v inozemstvu. — 19.30: Ga. Orthaber: Angleščina. — 20: Kettelbergov večer, izvaja Radio-orkester. — 22: Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 29. aprila.

12.30: Reproducira glasba (pesmi, plesna glasba). — 13: Casovna napoved, borza, reproducira glasba. — 13.30: Iz današnjih dnevnikov. — 17.30: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Ing. Lado Bevc: Prosvetno delo v sokolstvu. — 19: Dr. Stanko Leben: Italijanščina. — 19.30: Dr. Preobražensky: Ruščina. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22: Casovna napoved in poročila. — 22.15: Radio-orkester. — 23: Napoved programa za naslednji dan.

Profanacija umetnosti?

Magolič je znal razgibati občinstvo in vzbuditi zanimanje za svojo razstavo

Ljubljana, 28. aprila.

Že od začetka meseca ima Srečko Magolič v Jakopičevem paviljonu razstavljene svoje slike. Obiskana je ta razstava tako, kakor je bila pred njo edino še l. slovenska umetniška razstava v Mestnem domu pred 30 leti, ki so na njo prihiteli iz rodoljubnih ozirov gostje celo s posebnimi vlaki iz Trsta in Štajerske. Danes pa publika žal umetnost ne smatra več za nacionalno zadevo in zato ni bilo mogoče za nobeno poznejšo izložbo zainteresirati množice. Obiskujejo jih le še redki stalni gostje, pravi ljubitelji umetnosti in pa taki, ki hočejo pri sosedih veljati za kulturne ljudi. Čeprav ni nas zanimanje za umetnost raste prav zadovoljivo, vendar so skoraj vse razstave prazne in sramotno slabo obiskane, sedemdesetletnemu Magoliču je pa z mladeniško iznajdljivostjo uspelo napopiti Jakopičev paviljon in po razstavi se gnetejo v resnici vsi sloji. Presenetljivo mnogo je pa slik tudi prodanih, kar dokazuje, da so publiki slike tudi všeč.

Ta rekordni obisk in gmočni uspeh, saj je prodanih že pol stotine prikupnih slik, je na največji moralni uspehi in tudi največja Magoličeva zasluga za našo kulturo. Niemu, srebrnolasemu starcu je edinemu uspelo, kar se ni posrečilo najslavnejšim imenom, najbolj bombastičnim kritikam, najbolj kričočim reklamami, da, niti najmlajšim, ne vem že katere generacije. Ti so pa lani na svojo razstavo v trgovskem prostoru na Dunajski cesti spravili zaradi prostega vstopa množice radovednežev, ampak gmočni uspehi je izostal, kakor je bil v primeru z navdušenjem in obiskom malenkostni tudi na l. um. razstavi pred desetletji. Uspehi bo morala Magoliču priznati tudi umetnostna zgodovina s pohvalo, saj je prvi on s svojo reklamo in s svojimi deli razgaljal maso, da se za upodabljajočo umetnost sploh zanima, da živčuje vstopnino za njo, občuduje slike in jih z razstave celo nosi na dom, da si z nji mi okraši svoje domove. Že ob Magoličevi razstavi pred leti sem poudaril ta pomen Magoličevih slik ki s svojo splošno razumljivostjo, dostopnostjo in prikupnostjo vodijo široke plasti naroda k razumevanju in uživanju tudi težjih del ter tako odpirajo umetnosti vrata med narod.

Stem pa ni rečeno, da bi bila Magoličeva dela slaba in brez umetniške cene, saj imata vendar tudi narodna poznanja in narodna muzika visoko umetniško vrednost, čeprav jo je ustvaril narod sam in jo je prav zaradi njene splošne prikupnosti tudi ohranil. Res je, da Magolič ni na akademski šolan slikar, je pa zato samostan in sicer zelo talentiran ter tudi tehnično sposoben samostan, da si je priboril častno mesto med akademskimi slikarji. Na akademski se ne vede umetniki, pač je pa akademska metoda že zlonimna krila marsikateremu geniju, da je padel med obrtnike in pozabljen, Magolič si je pa priboril prostor med našimi praviimi umetniki, česar mu nikdo odrekat ne more več.

No, vendar pravilo da so Magoličevi uspehi le plod sreče. Ta trditve je za magolič sad zaviral in nevedljivosti, saj se mednarodno celo zgražajo, češ, da Magolič pro-

fanira umetnost, ker z doslej pri nas še neobičajnimi sredstvi vabi občinstvo na razstavo. Spominska knjiga je imeniten trik, ki se je posrečil. Ali se pa podobnih trikov, n. pr. lastnih odborov, ne poslužujejo tudi drugi prireditelji in tudi aranžirji umetniških prireditvev? Prezenčne liste pač vlečejo, zlasti če so še tiskane in objavljene, kakor je to običaj pri častnih odborih, čeprav to navadno več stane, kakor kovač vstopnine na Magoličovo razstavo.

Tudi Rasbergerjev prvovrstni gramofon na razstavi marsikoga razburja. Ali morda nimajo komadi, ki jih aparat reproducira, najpopolnejše, umetniške cene? Pa še kako, da take muzike drugače v Ljubljani pač skoraj slišati ne moremo. Ali si muzika in slikarstvo nasprotujeta in motita? Nasprotno in vsakemu je znano, da se le izpopolnjujeta. Kdor je čital Merezkovskega, se tudi spomnita, da je Leonardo da Vinci slikal Monno Liso s spremljevanjem muzike.

Magolič je torej imel le srečno roko, da je z umetnostjo, namreč z muziko zainteresiral občinstvo za razstavo in njegova je zasluga, da je umetnost populariziral, nikakor jo pa ni profaniral. Zavarjavati naj mu bodo le hvaležni, saj jim bo na tej razstavi zbušeno veselje publike za kupovanje slik le koristilo.

A. G.

Poziv ČOS

Predsedstvo ČOS je izdalo te dni okrožnico glede vsesokolskega zleta v Beogradu, v kateri pravi:

Od 19. do 30. junija priredi Savez Sokola kraljevine Jugoslavije svoj prvi zlet v Beogradu. Po obsegu in pomenu bo ta zlet pomemben jugoslovanski in sploh slovanski narodni praznik. Zlet se prične z dnevi dišajstva in vojaštva, katerim bodo sledili dnevi naraščanja in končno članstva. Tega zleta se udeležiti ne samo naš naraščaj in naše članstvo, temveč tudi češkoslovaška vojska in srednješolsko dišajstvo. Na zletu se sestanemo s poljskimi, ruskimi in lužičkimi brati in sestrami.

V Beograd pojdemo z namenom, da bi naš prihod pomenil obnovo svetovnih zlatih obilj neomajne zvestobe in ljubimih obeh naših narodov in da bi bil bratski izraz neomajne solidarnosti med vsemi, ki so z vso svojo dušo udani Tyrševi in Fügnerjevi sokolski misli in ki si iskreno prizadevajo dvigniti svoje ljudstvo telesno in moralno. Odpotujemo k svojim in v njihovo odkrito bratsko naročje. Odpotujemo v tradicionalni moči, v službi sokolske misli in v službi bratstva vseh slovanskih narodov.

Bratje in sestre! Pripravljajte se vsi marljivo na pot, zasledujte pazljivo vsa poročila, ravajte se točno po navodilih, objavljenih v »Sokolskem Vestniku« in s vso točnostjo v prijavah in vestnostjo pri zletu potrdite zopet slavno ime češkoslovaškega Sokolstva. Letošnji zlet v Beogradu naj zopet dokáže, da geslo »Zvestoba za zvestobo, kri za kri«, izmenjavno med jugoslovanskim in češkoslovaškim narodom v naših časih življenja obeh narodov, ni prazna fraza, temveč živa resnica. Dokážite to s svojo udeležbo na zletu v Beogradu.

Dnevne vesti

— **Odlikovanje zaslužnih Čehoslovakov.** Naš poslanik v Pragi dr. Angjelinovič je izročil v soboto popoldne na našem poslašištvu zaslužnim Čehoslovakom odlikovanja, a katerimi jih je odlikoval kralj Aleksander. Odlikovani so bili župan mesta Benešova P. Steindler z redom Belega orla V. stopnje, konzul Para z redom Sv. Save III. stopnje, konzul Dolezal, Velhartický, Pavlovský, Müller in Dvořek pa z redom Sv. Save IV. stopnje.

— **Iz državne službe.** Za stalnega je imenovan in pomenjen v višjo skupino carinski pripravnik carinarne v Ljubljani Rihard Klodič; za finančnega pristava pri carinarnici v Mariboru je imenovan pristav v finančnem ministristvu, oddelek za carine Periča Peričič.

— **Nova pooblaščenca inženjerja.** Minister javnih del je dovolil javno prakso na vsem ozemlju naše države inženjerju iz Ljubljane Milanu Fakuš specializirano iz gradbene stroke in inženjerju iz Maribora Periču Ošanu specializirano iz elektrotehnične stroke.

— **Predavanje o naši rivijeri v Pragi.** Jutri zvečer bo predaval pod okriljem »Jadranske Strazhe« v fizikalni dvorani češke tehnične šole v Pragi ravnatelj J. Urban o jugoslovanski rivijeri od Sušaka do Kotora. Predavanje bodo spremljale skiptične slike vseh večjih krajev našega Jadrana, da bodo udeleženci opozorjeni na naravne lepote naše rivijere.

— **Zamenjava kovane drobiža po 1 Din in po 2 Din.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je opozorila ministrstvo financ na velike nepravilnosti, katere povzročajo preobčutna drobiža trgovcem in obrtnikom v dravski banovini. Na to opozoritev je ministrstvo za finance z odlokom Br. II 36111 pooblastilo finančno direkcijo v Ljubljani, da preko davčnih uprav na svojem področju zamenjava drobiž po 1 Din in po 2 Din za papirnat denar povod, kjer se običajno preveliko kopičenje drobiža. O tem je finančna direkcija obvestila vse davčne uprave v svojem območju z naročilom, da upoštevajo to odredbo in sprejemajo pri plačilu davšnin kovani drobiž v neomejenih količinah.

— **Izmenjava starih in obrabljenih bankovcev.** Narodna banka je naprosila vse denarne zavode, naj obdržijo vse stare in obrabljene bankovce, ki jih dobivajo na svojih blaginjah in naj jih zamenjajo pri Narodni banki odnosa njenih podružnicah za nove.

— **Zastopnik našega učitelstva pri prezidentu Masaryku.** V petek popoldne je sprejel prezident Masaryk 13 udeležencev kongresa mednarodne učiteljske federacije z generalnim tajnikom federacije L. Dumetom na čelu. V deputaciji je bil kot zastopnik jugoslovanskega učitelstva g. Petrovič.

— **V naše državljanstvo sta sprejeta učitelj z Viča Anton Berce in učiteljica iz Gorje Režice Marija Bratuž.**

— **Obisk nemške mornarice v Splitu.** Nemška bojna mornarica, ki križarj sedaj po Sredozemskem morju, prispe 15. maja v Split, kjer bo sprejeta z velikimi svečanostmi. Eskadra je pod vodstvom admirala Gladischa ter obseja iz križarke »Königsberg« in rušilcev »Wolf«, »Tiger«, »Hilse«, »Jaguar«, »Leopard« in »Luchs«. Vse te bojne ladje so bile zgrajene od l. 1926 dalje, torej so najmodernejšega tipa. Nemška mornarica ostane teden dni v Splitu.

— **Razid kluba.** Sportni klub »Slavijac« v Ljubljani-Vodmatu se je po sklepu občnega zbora prostovoljno razšel.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila vpisana sanitetni pomočnik v Celju, dr. Vazilij Popov in zdravnik ženske bolnice v Ljubljani dr. Henrik Heflerle.

— **Nalezljive bolezn v dravski banovini.** Od 22. do 31. marca je bilo v dravski banovini 14 primerov tifuznih bolezn, 138 škrlatink, 241 ošpic, 17 šena, 76 davice, 59 mumpsa, 3 nalezljivega vnetja možganov in 1 odrevlenosti tifnika.

— **Razpust društva.** Podružnici družbe ev. Cirila in Metoda za Moravce in okolico in za Menšes in okolico sta razpuščeni, ker nimata pogojev za pravni obstoj.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« kraljeve banke uprave dravske banovine z dne 25. t. m. objavlja zakon o ureditvi ministristva za zunanje posle ter diplomatskih in konzularnih zastopništev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu, pravilnik o službeni obleki za uradnike v razoru ministristva za notranje posle, uredbu o razdelitvi oddelkov ministristva za gradbe ter poštinih in telegrafskih direktoriatov na odseke in razdelke, uredbu o organizaciji in področju šole za narodno zdravje v Zagrebu in pravilnik o tečajih za zdravnike.

— **Jakac bo portretiral ameriškega prezidenta.** Od odličnega prijatelja našega lista v Ameriki smo prejeli naslednje pismo: »Prosim za objavo: Uredništvo »Ameriške Domovine« je že pred več tedni prišlo na idejo, da bi naš jugoslovanski slikar gosp. Božidar Jakac šel v Washington in tam s svojo spretno umetniško roko portretiral predsednika Zedinjenih držav Herberta Hooverja. Ideja je originalna, kajti do sedaj še noben slovenski umetnik ni slikal predsednika Zedinjenih držav. O zadevi se ni moglo dalje govoriti, dokler se ni uradno po našem prizadevanju izposlovalo dovoljenje glede podaljšanja bivanja umetnika g. Jakca v Ameriki. Obenem s permitom nam je postal naš kongresman Charles A. Mooney zelo prijazno pismo, v katerem nas vprašuje, ali bi želel g. Jakac slikati predsednika. Mr. Walter Newton, predsednik naše osebne tajnik, bo dal zadevno osebno navodila. Kongresman Mr. Mooney je obenem čestitil slovenskemu narodu, ker ima tako odličnega umetnika v svoji sredi, na katerega je narod lahko ponosen. Iz izrednim priznanim umetnikom, ki uživajo velik ugled, tudi predsednik priliko, da ga portretirajo ali slikajo. Jakac odpuštuje v kratkem v Washington. Na zadnji svoji kole-

ktivni razstavi v Clevelandu je dosegel velik moralni in materialni uspeh. Predanost je bilo 85 del.

— **Male sanjskeje.** Janez Gril iz Kranje se je vrnil po 16 letih ujetništva iz Rusije in je povedal, da se je vse čas modil v Omsku, malem mestu severne Sibirije. A ta »malic Omsk« je imel že l. 1897 katedralo in 13 cerkev za namoštiki, eno katoliško in eno protestantsko cerkev, prebivalstvo pa 87.470.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in spremenljivo. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skopju 27, v Beogradu in Splitu 25, v Sarajevu 24, v Ljubljani 28,6, v Zagrebu 21, v Mariboru 20 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758,8, temperatura je znašala 10,8.

— **Nesreče in nezgode.** Stanko Dobrovnik, 16letni sin zvančnika finančne kontrole z Vrhnike, si je včeraj pri telovadbi zlomil desno roko. Florijan Janežič, 11 letni delevčev sin iz Most pri Ljubljani, je včeraj popoldne padel s stavbnega odra in se nekoliko poškodoval na glavi. — Stanko Grčar, 28letni delavec iz Marne na Dolencem, si je po nesreči zabol delavsko v trebuh. Vse poškodovance so prepeljali v bolnico.

— **S sekro po glavi.** Dne 23. t. m. so se v Črnomlju pri Litji fantje v pijanosti sprli in stekli. Med prepriom je Anton Stermec s sekro opazil 28letnega posestnikovega sina Franca Ambroža in ga težko poškodoval. Ambroža so prepeljali v bolnico, napadalec pa se bo za svoje napremljeno dejanje zagovarjal pred sodiščem.

— **Dijak ustrelil plesarskega vajenca.** V Novem Sadu je bil v soboto popoldne izvršen nenavaden zločin. Neki dijak V. razreda gimnazije se je sprl s plesarskim vajencem Josipom Spiekerjem in ga je med prepriom ustrelil v glavo. Nesrečni vajenec je bil takoj mrtev. Dijaka so aretirali.

— **Neprijeten gost.** V četrtek popoldne se je pojavil v hotelu »Vojvodina« v Velikem Bečkereku neznan gost, ki je naročil steklenico najfiniškega šampanjca, nato pa še dve. K mizi je povabil vse goste, da so pili z njim. Ko pa je bilo treba plačati, je plačilni natakar presenečen zvedel, da gost nima denarja in da gre za blazneža, ki je dan popreje pobežnil iz umobolnice v Jaši Tomiču. Blazneža so prišli in odvedli nazaj v umobolnico.

— **Krvava ljubavna tragedija.** V Strumici se je te dni odigrala krvava ljubavna tragedija. Mladi Ismail Dervišević se je smrtno zaljubil v dekletko, ki ga pa ni marala. Ko je zvedel, da se namerava dekle poročiti z drugim, je sklenil osvetiti se. Pregovoril je fante, da so vdri pomoči z njim v dekletovo stanovanje. Ubili so najprej sorodnika, ki se je hotel napadalec ubraniti, potem pa še dekletovo sestro, njo samo so pa težko rali. Morilci so zbežali, pa so jih kmetje dohiteli in ustavili. V borbi sta bila Dervišević in en njegov pajdaš ubita.

— **Dva nova parlika.** Naša trgovska mornarica se polagoma izpopolnjuje. Te dni je upravniki svet »Jadranske Plovbe« na svoji seji sklenil naročiti še dva nova parlika na Angleškem. Nova parlika bosta približno istega tipa kakor »Cetina«, samo nekoliko večja in hitrejša. To bodo nedvomno naši največji in najmodernejši obalni parliki, kakršne je dosedaj imela samo Anglija. Istčasno je družba naročila v Angliji stroje za svoj novi parnik tipa »Karadjordje«, ki bo najbrž obratoval že to sezono. Družba je izplačala tudi prvo dividendo od svojega obhanka. Na vsako delnico so izplačali 25 Din dividende.

— **Samomor ali zločin.** 15. novembra je v Sremski Mitrovici brez sledu izginil orožniški podnadrednik Ivan Kastrun. Ker ni bilo duha ne sluha za njim, so bile oblasti prepričane, da je izvršil samomor. Te dni pa je Dunaj pri Krčevinskih Adi naplaval moško truplo. Komisija je ugotovila, da je utonjenec identičen s pogrešanim orožniškim podnadrednikom Kastrunom. Mož je bil ustrelen iz razdalje dveh metrov ter najbrž vržen v vodo. Vse kaže, da gre za zavraten zločin. Oblasti so uvedle preiskavo.

Iz Ljubljane

— **Iz Regulacije Pražakove ulice.** Kakor je marsikateremu staremu Ljubljancu znano, se je ta ulica začela modernizirati in deloma regulirati v času, ko se je podrla nekdanja predilnica, na oziroma Kolodvorske in Pražakove ulice in so se odstranili njeni stranski deloma zidani deloma leseni objekti. Zdaj je ta ulica, izvenjski vogal ob Kolodvorski ulici, zazidana. Tovorni promet v tej ulici je zdaj z vseh strani znaten. Ravno tisti del ulice, ki leži med Mühleisnovo in nekdanjo Gražarjevo hišo in poslopjem, kjer je nastanjen Panholzerjeva carjarna, pa kar kriči po razširjenju. Tu je dostikrat opasno za vozila kot za človeka. Ampak ravno ta del ulice je tisto kisto jabolko in trdi oreh, v katerega ni hotel še noben občinski zastop ugrizniti in sicer zato ne, ker igra pri razširjenju ulice glavno vlogo finančna stran za — odkup sveta. Zato bo zadeva regulacije tega dela morala pač čakati še ugodnejših časov.

— **Ko bo Ljubljanska struga osušena.** Kaj leži vse na dnu Ljubljaniške struge, seveda marsikdo ne ve, pa tudi vedeti ne more; nekaj te tajnosti se je pa pred leti vendarle odkrilo. To je bilo od l. 1912—13, ko so poglobljali glavno strugo od Sela proti mestu. Takrat so Ljubljano z zatvornico ob Krakovski nasipu popolnoma zaprli, da je bila struga v par dneh malodane osušena. Čim se je to zgodilo, je pa začelo takoj staro in mlado po strugi brskati in kaj so spravili ljudje vse na dan! Steklenice, škarje, perilo, razno kuhinjsko posodo, polomljeno orodje, nože, vitice, žlice, pogrnjene podgane in mačke, ter precej — denarja (drobiža), mnogo pa seveda tudi rib, ki jih je bila prej voda zanesla iz Gruberjevega kanala

in z Barja v glavno strugo. Bila pa je večina njih že mrtva. — Gotovo je, da se je ta struga v teku sedanjih 16 let snova napolnila z vsakovrstnim »blagom«, ki bo prišlo med poglabljanje na dan.

— **Iz Vetrin in prah.** Ob solstičnih dneh se čisto sprosti posuše, pa naj so zjutraj še tako izredno polmravljene. Tudi dež neleže ob tej solstični toploti komaj dva dni. Potem ti pa pride veter, ki dviga oblake prahu, dela vrtnice in razmaha vse po ljudeh in — okoli okna po stanovanjih! Zda pa se divjanje avtomobilov vseh kategorij in avtobusov, po vrhu pa še prah in pred novih stebel! Ceste in ulice bi bilo treba skropiti najmanj trikrat na dan, zlasti natekovanje.

— **Iz Klavirski koncert slovenske umetnice v Ljubljani.** Kakor že javljeno priredi pianistka gđ. Karmela Kosovelova v petek, dne 2. maja, v Filarmonični dvorani samostojni klavirski koncert, na katerem bo izvajala po 1 Brahmovso, Schumannovo, Chopinovo in Lisztovo klavirsko delo. Vstopnice so že v predprodaji v Matični knjigarni. Občinstvo prosimo, da v obilnem številu poseti koncert ter tako moralno podpre umetnico-rojakinjo.

— **Iz Oddaja sakupa prevosa.** Iskaldanja in nakladanja monopolnega blaga se bo vršila potom ušmene licitacije dne 5. maja. Pri skladitvi usme in Ljubljani. Pogoji ob na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— **Iz Pevske družbe Ljubljanski Zvon.** sporoča članstvu, da se vrši redni letni občni zbor v nedeljo, dne 4. maja ob pol 10. uri dop. v društvenih prostorih. — Odbor.

Dreden se odločite

za nakup razne emajlirane, modre, rjave, sive ali aluminijaste posode, si oglejte bogato zalogo pri tvrdki z železnino

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

— **Iz »Bremen«.** Za film »Bremen«, ki ga je predvajala Z. K. D. za Veliko koč, vlad med ljubljanskim publiko še veliko zanimanja, da ga bo Z. K. D. predvajala na železnicah še jutri v torek 29. t. m. v kinu »Ideal«, in sicer pri predstavah ob 4. 15 in ob 9. zvečer. Zanimivo je gledati ta film, ki je prvi te vrste v Ljubljani. Gradnja, zunanost in vsa notranost ter prva vožnja ladje, vse to je predloženo z minuciozno natančnostjo. Ladja »Bremen«, ki je last Severnomorskega Ljvda ter je ena največjih in najhitrejših sedanjih ladij na svetu, bi se pred kratkim kmalu ponesrečila in trčila z neko angleško ladjo na Oceanu vsled slabe goste megle. Katastrofa »Titanica« bi se tedaj ponovila.

— **Iz Otroške igrice TKD Alene v Tivoliju.** se odprli s prvim majem. V mesecu maju in juniju bo ob delavniških redno popoldansko nadzorstvo ter znaša mesečnina 15 Din za otroka. Od prvega julija dalje bo celodnevno nadzorstvo, mesečnina pa znaša tedaj 30 Din za otroka, več otrok iste družine ima primeren popust. Otroško igrice bo prevzemala od 1. julija dalje otroke tudi v celodnevno oskrbo. Otroke prevzame tedaj na igrišču vrtnarica, opokne jih bo vodila skupno zaščitna sestra k obedu v novo urejeno atensko šolsko kuhinjo, jih pripeljala po obedu zopet na igrišče, kjer bodo ostali do večera. Prispevek za celodnevno oskrbo z obedom bo znašal 180 Din za posameznika. Prijave se sprejemajo na naslov pisarne, Dumajška cesta 1. a/V in v dnevi vsopovanja, ki se bo vršilo 30. aprila, 1. in 2. maja na igrišču v Tivoliju od 14. do 16. ure — Načelnikstvo. 293-n

— **Občni zbor Občnega odbora Jadranske Strazhe v Ljubljani** bo 10. maja ob 20. v prostorih restavracije »Zvezda« v Ljubljani n. n. v prostorih hotela »Slon«, kot je bilo pomotoma javljeno.

— **Iz Popravek.** V sobotni številki smo v članku »Gradbeno zibanje v Ljubljani« poročali, da je v Ciglarjevi ulici nasproti tvornice Saturnus zraslo iz gramoznih tal temno zidovje za Čokovo hišo. V resnici zida tu svojo hišo zidarSKI mojster Luin in ne Čok.

— **Drva, premog, koks naročite pri družbi »Kurivo«** na Baškani, tel. 3434 190n

Iz Celja

— **Krasni uspehi celjskega obrtno-nadaljevalnega šoleta.** Včeraj se je vršila v H. nadstropju celjske mestne osnovne šole razstava pismenih, risarskih in deloma tudi ročnih izdelkov učencev in učenk tukajšnje obrtno-nadaljevalne šole. Iz okusno razvrščenih izdelkov v 2 velikih učilnicah je razvidno veliko požrtvovalno in lepih uspehov polno vzgojno delo vodstva in učitelstva omenjene šole. Zanimiv je napredak učencev od obeh pripravnih preko treh paralelek I. in zopet treh paralelek II. razreda do naravnost preseljenih in moštrskem izdelanih skic, slik in načrtov v končnem III. razredu. Zlasti veliko pozornost so vzbujali risarski izdelki slikarskih, ključavničarskih, strojnih in pasarskih učencev. Skoro še nekoliko pestrejšo sliko je nudila razstavna dvorana učenk I. razreda in dveh vzporednic II. razreda. Lični, risani modeli raznih modernih klobučkov, vzorno izdelane nalože iz knjigovodstva, zlasti pa pestrti, živobarvni in z najsiršo fantazijo zamisljeni vzorci za ročna dela (ornamentika), so imeli pred seboj ves dan goste gruč navdušenih in glasno priznanje izreka obiskovalcev in obiskovalk, tako iz mesta kakor tudi z dežele. Med prvimi jutranjimi gosti je bil tudi mestni župan g. dr. Gorjanc, ki se je o razstavi izrazil zelo pozitivno. Prihranjujemo se mu tudi mi in moramo vodstvu kakor tudi učitelstvu na polkzanih uspehih iskreno čestitati.

— **Važen športni dan v Celju.** Včeraj je bila v Celju na Oljinski odprazni odločilna semifinalna nogometna tekma med prvakoma mariborskega in celjskega nogometnega okrožja I. SSK Mariborom in

SK Celjem. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje in je bilo navzočih rekordno število ljudi. Zmagal je s težavo in mestoma z zelo ostro, skoroda surovo igrar I. SSK Maribor z rezultatom 4 : 3 (polčas 2 : 1). Vodenje obojestranskih »drukarjev« je bilo neopornito, kar je šlo deloma na račun preostre in ne-fair igrar Mariborčanov večkrat in pri prvi semifinalni tekmi v Mariboru pred 14 dnevi, deloma pa na prestižno zavest slučajno boljšega rezultata mariborske nogometne publike, ki se je v znatnem številu pripeljala v Celje.

— **Celjsko ljudsko vseučilišče.** Dravi ob 20. uri bo predaval na trgovski šoli zagrebški univ. prof. dr. Ramiro Fujas o olinizmu. Predavanje bodo spremljale skiptične slike. Pridite polnoštevilno!

— **Uradne ure na celjskih sodiščih.** Predsedništvo celjskega okrožnega sodišča razglaš slednji razpored uradnih ur na celjskih sodiščih, ki ostane v veljavi do 1. oktobra t. l.: ob delavniških od 7.30 do 12.30 in od 16. do 18.; ob sobotah od 7.30 do 13.30; ob nedeljah, državnih in verskih praznikih od 9. do 11. Vložnice bo odprto v omenjenem letnem času ob delavniških od 8. do 12. in od 16. do 17.; ob sobotah od 8. do 13. ter ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure.

— **Uspeh »Francoskega dneva« v Celju.** Prireditve »Francoskega dneva« v kornist poplavlencev v Južni Franciji je prinesla v Celju skupno 20.610,70 Din. Od te vsote je prinesel cvetlični dan 685,70 Din.

Čudna smrt prezidenta Hardinga

Senzacionalna knjiga o korupciji v Belem domu in nenadni smrti prezidenta Hardinga

Iz Amerike prihaja knjiga, v kateri so grozna odkritja dogodkov, ki so privedla pred sedmimi leti do smrti prezidenta Hardinga. To je drugi primer, da se bavi ameriška škandalna kronika s pokojnim prezidentom. Knjiga se imenuje »Čudna smrt prezidenta Hardinga« in je črpata iz dnevnika Gastona Meansa, detektiva v službi pravosodnega ministristva, katerega je angažirala prezidentova žena, da bi pazil na njenega moža. Ta knjiga je slika ameriške politike od najsilabše strani, kajti v nji najdemo vse polno dokazov, da gnezdi korupcija in dobičkaželjnost tudi pod streho Belega doma.

Prva Meansova naloga je bila dobiti nazaj pismena vprašanja, katerega je bila Hardingova soproga predložila neki vedeževalki. Da dobe nazaj te papirje, so si pomagali s ponarejenimi ključi, s pretgranimi telefonskimi žicami, z igrigami in lažmi. Hardingova je zaupno povedala detektivu, da je njen mož pravični princ iz mladih dekliških let. Žal je pa imel princ mehko srce tudi za druge prince. Means opisuje nočni banket, ki se je končal s tem, da je metal Harding ob tla kozarce in steklenice. Eno dekle je bilo težko ranjeno. Means pravi:

»Videl sem prezidenta Hardinga naslonjenega na kamin. Bil je ves prepaden in zmešan. Zasepčal sem svojemu sosedu, da bi bilo najbolje spraviti prezidenta čimprej iz lokala, sam pri sebi sem pa pomislil: nazaj v njegovo »idealno domovinanje«. Bilo mi je rečeno, da nihče ni imel tako rad nočnih gostij, kakor prezident.«

Means je potem angažiral Hardingovo soprogo, da bi zbral vse dokaze o prezidentovem ljubavnem razmerju z nekim dekletom, s katerim je baje imel otroka. S pomočjo tega dekleta je tolpa finančnikov in verižnikov pritisnila na prezidenta, naj ji pomaga

Vožnja v smrt

Mokronog, 27. aprila. Pol ure od Krmelja v smeri proti St. Janzu se je dogodila zopet težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtv. Sofer Jože Makše se je po dolgem prigravaranju odločil, da je odpeljal veselo mlado družbo na izlet. V tej družbi sta bila tudi Rudolf Maršnik in Maks Jeler. Dva kilometra od Krmelja blizu Birne vasi je zadel avto s sprednjimi kolesi v globoke vdrtine. Ob nezgodi je Jeler, ki se je pripravil za soferski izpit, hotel pomagati ter je zgrabil za volan. V naglici pa se je njegov poskus usodepolno izjalovil.

Avto se je prevrnil v mimo tekoči potok Ribnica preko štirih obcestnih kamnov. Pod seboj je vozilo pokopalo Jelerja in Maršnika. Sofer Makše pa je bil v velikem loku vržen preko potoka, kjer je obležal za nekaj trenutkov nezavesten. Kmalu pa si je opomogel ter je z največjim naporom privzdignil avtomobil ter se pravočasno potegnil izpod njega Maršnika, ki mu je pomagal izveči še Jelerja. Ta pa je bil že v zadnjih zdihljajih. Oni, ki so ostali v avtomobilu, so bili nepoškodovani. Sofer Makše je tekel takoj po zdravniku v Krmelju, a je zdravnik našel nesrečnega Jelerja že mrtvega. Truplo ponesrečenega mladeniča so po odredbi orožnikov odpeljali najprej v St. Janz, od tam pa v Šmarje pri Senni, kjer je bil pokopani doma.

Maks Jeler je bil zelo spreten ključavničar, star 27 let in uslužben pri rudniku, kjer so ga vsi cenili zaradi njegovih lepih lastnosti.

manipulirati in slepariti. Means opisuje Hardinga kot moža v kleščah med prepirljivo ženo in tolpo brezobzirnih verižnikov. Piše tudi o pogovoru s Hardingom, odnosno o hudem prepriku, ki je končal s tem, da je verižnik Smith zagrozil prezidentu, da bo povedal njegovi ženi vse, kar uganja za njenim hrbtnom. Toda do prezidentove žene ni prišel. Našli so ga s prestreljeno glavo v njegovi sobi. Means, ki je videl Smithovo truplo, odločno izjavlja, da je bil samomor izključen.

Tolpa verižnikov je vedno bolj pritisnila na prezidenta in ga zapletala v svoje mreže. Hardingova soproga je baje pravila Meansu, da se ni bati poloma, ker vlada edino le ona. To je bilo pred izletom na Aljasko, na katerem je prezident umrl. Javna sramota je bila takrat prepričena. Hardingova je po povratku povedala Meansu, kako je prestregla možovo pismo. V knjigi so citirane njene besede. Hardingova je dejala: »To pismo je bilo pisano dekletu. Prestregla sem ga in ni mi žal. Bila sem sama s prezidentom ... kakih 10 minut. Bil je čas, ko je moral vzeti lekarstvo. Dala sem mu ga in izpil ga je. Potem je počival. Nenadoma je pa široko odprl oči in me pogledal naravnost v obraz. Stala sem ob njegovi postelji.«

Means je bil obsojen na več let ječe in sam pravi, da je bila z njegovo obsodbo doprinešana žrtve javnemu mnenju. On je pa to sramoto ameriškega naroda preživel, dočim so »mnogi drugi za vedno utihnili. Knjiga se zaključuje s seznamom ljudi, ki so bili v Hardingovi »bandi« in ki so zdaj že mrtvi. Pri mnogih imenih je opomba: »umrl nenadoma« in beseda »nenadoma« je tiskana kurzivno. Eden onih, pri katerih je opomba, da je umrl »nenadoma«, je tudi prezident Warren G. Harding.

Kebrovo leto

Naj mi ne zamerijo puristi, če to popularno žuželko imenujem kar po domače, saj ji vendar tako pravi vse, odkod so pa hrošči prileteli v glave profesorjev in se zapletli v knjige, pa ne vem. Pa tudi keber mnogo več pomeni, zlasti če je še v mladih letih in srčkan, da mu lahko rečemo keberček. Ampak ti imajo svoje leto neopretno in brente celo pozimi, meseca majnika in še prej se pa spušte v parke in gaje in se zaletavajo v možgane vsem, ki so, ki se čutijo in ki bi bili radi mladi. Še star panj se vname in odaja se še najbolj trdna ledena sveča, ko bukev ozeleni.

Včeraj sem srečal takega mladeniča. Personificirana korektnost, vedno zlikana in umita, da diši po vodi, hladna, da vas strese, če jo srečate, nežna in občutljiva kot nunska kandidatinja, in pa finesarska kakor pač le moji znanec, mladenič v tridesetih, večer filozof in učenjak, drugače pa devničar v računskem oddelku. In piavolas kakor devica, vedno zardevajoča. Stanuje daleč gori pri Šent Vidu, včeraj sem pa zagledal nežnozeleno kolo in okolo senco posebljene korektnosti poleg njega tam za Gruberjevim kanalom. Kakor vrba žalujka se je senca sklanjala čez temnomodrega okroglega keberčka, zardevala in se majala ter priklanjala okrog rdečelične damice. Zavila sta po strmi stezi mimo Westra v hosto in po razdrti grapi prav na vrh Golovca. Senca se ni ovila okrog dekliča; držala se je le kolosa in ga sopihajoč porivala po strmini. Ah, vse brenči, huje kakor ti preklicani keberi, ki so nam prinesli maj. Zabeležimo torej nov rekord v brenčanju, ki ga je dosegla posebljena korektnost s kolosom vrh Golovca.

Se čes dan ne dajo keberi mrtu. Zabeležim vam v vagonu in prej skrbne gospodične poškočijo in stekajo prekratek krila med noge, da ni lepše prilike za občudovanje in se zbude hrepeneči kavalirji ter uslužno lo-

ve hrošča za vratom in pod piščem, da bi ta strašna zver ne požrla tako gosposko nerazvorne gosposdične. Kar samo od sebe vse brenči in že se vozimo skozi s tišino aprajeti tunel.

Gimnazijske gosposdične so se z največjo pridnostjo vrgle na zoologijo in zbiranje hroščev. Mrgoli jih po Tivoliju in na gradu, v mestnem logu in na Golovcu brekajo po muhem listju in tresejo ozelenele veje najgostejšega grmovja. Strahopetnim kolegom raste pogum in jim kavalirsko pomagajo pri nabiranju raznih brucev in kozličkov ter pri učenem določanju golozani v škatljici, ki ni nobena brez nje. Ali male prirodoslovke so krvoločne in kmalu zacpepa brenčeti keber na igli prve ljubčani.

Vse brenči, vse brenči, saj je kebrovo leto in že se mladi maj, ljubi maj, krasni maj.

Majpolje, najtrajnejše, zato najcenejše

Prod sodiščem.

— Obtoženi ste, da ste ukradli 1000 Din. Hočete imeti zagovornika?

— Hvala, gospod sodnik, teh 1000 Din bi rad porabil sam.

Edgar Wallace:

Vrata izdajalcev

Roman

Isto je potrdil tudi stari nadpaznik. Bobbie Longfellow si je pa zelo enostavno razlagal to zagonetko. Zlezel je na lestvo in pregledal zvonice v strazarnici. Ključnice je izpadlo kakor obrnjeno nihalo stenske ure, kajti na koncu je jeklene žice je bil pritrjen železen kolesček. Žica je bila pretrgana, a na žebriček, okrog katerega se je sukalo ključnice, je bil nataknen kosček lesa. Tako so bili pokvarjeni vsi zvonci. Bilo je takoj jasno, kako se je to zgodilo. »Uradna komisija« z vsemi potrebnimi listinami je bila tudi del načrta. »Inspektor« je pregledal zvonice za zvoncem in je vse polomil.

Dick Hallowell ni bil prav nič presenečen, ko je v pogovoru z adjutantom zvedel, da mu preti aretacija. To je bila neizogibna formalnost. Imel je službo v trenutku, ko je bila ukradena velika dragocenost. Odgovornost zadene torej v prvi vrsti njega. Vrnil se je v svojo sobo utrujen in s težkim srcem. Kmalu je prišel k njemu Bobbie Longfellow.

— Mislim, da zdaj ne morem več ugibati, ali ostanem pri vojakih ali pa izstopim iz armade, — je dejal ves potr. — Po vsem tem bom vesel, če bo moja prošnja sploh sprejeta. — Potem je zamahnil z roko in vprašal:

— Si govoril s Hope?

Bobbie je odkimal z glavo.

— Ni je bilo doma. Imela je baje sestanek in do mojega odhoda je ni bilo nazaj.

— Koliko je bila ura, ko si odšel?

Bobbie se je zamislil.

— Zadnjič sem bil tam ob eni in nočni vratar mi je rekel, da se Hope še ni vrnila.

— Res? — je vprašal Dick ves v skrbeh.

— Ne, — je odgovoril Bobbie.

— Bil sem zelo razburjen. Hotel sem te obvestiti o tem in mislil sem, da govo-

rim s teboi, ko sem nenadoma opazil, da je to ...

— Graham, — je dopolnil Dick. — Če se ne motim, je bil res Graham, — je dejal Bobbie, — toda pri-seči bi ne mogel.

Dick Hallowell je pogledal na uro. Bilo je nekaj minut na tri. Snel je telefonsko slušalko in političal število.

— Zelo mi je žal, sir, — se je začel glas službovke telefonistice, — toda dobili smo povetilo, da ne smemo nikogar zvezati s Towerom.

Častnika sta se spogledala. Dick Hallowell je v strahu za svojo izvoljenko za trenutek pozabil na svoje skrbi in na senco, ki je bila padla na njegovo bodočnost.

— Morda pa ni nič čudnega na tem, da se je zakasnila, — je dejal. — Morda je pa kje na plesu.

— Ni bila oblečena za ples, — je dejal Bobbie, pa je takoj pripomnil: Morda je šla kam v posete.

Dick je odkimal z glavo.

— Kaj misliš, Bobbie, ali si ti posrečilo priti iz Towera? — je vprašal ves iz sebe. — Jaz sem aretiran in torej ne morem od tod.

Bobbie ni bil preveč trdno prepričan, da se mu bo posrečilo priti iz Towera.

— Počakaj, preoblečem se, — je dejal in odšel v svojo sobo. Čez deset minut se je vrnil v uniformi.

— Oglasim se pri polkovniku in če bo le najmanjša priložnost oditi iz tega viražnega gnezda, skočim po njo in jo privedem sem ali te pa vsaj obvestim, da ne smeš iz Towera.

Priložnost je imel, čim se je pridružil gruči častnikov, zbranih v strazarnici. Rušlip ga je potegnil v stran.

— Vojni minister se je odpeljal iz Londona, — je zašepetal, — toda državni tajnik mi je telefoniral, naj mu pošljem častnika s točnim poročilom, da bo mogel jutri poročati o dogodkih v Toweru parlamentu. Vi pojdete k državnemu tajniku. Tu so navedena imena na straži omenjenih vojakov, približno ura, ko se je to zgodilo in izpovedbe. Porečete mu, kako je tu urejena služba in lahko mu pojasnite tudi vse podrobnosti, čeprav bi se ne zanimal za nje.

— Kje pa stanuje državni tajnik, sir?

Tedaj se je zgodil čudež.

— V Devonshire Houseu.

Bobbie je bil svedea vesel te novice. Ni imel več časa vrniti se in obvestiti Dicka, pač pa mu je napisal nekaj vstite in poslal pisemce po ordonanci. Dali so mu policijski avtomobil. Bobbie je krenil skozi Eastcheap in čez četrt ure je bil že v dvorani Devonshire Housea. Toda njegovo prvo vprašanje se ni tikalo državnega tajnika.

Vsekar je odkimal z glavo.

— Ne, gospod, mlada dama se še ni vrnila. Njena služkinja je dejala, da bo obvestila policijo.

Bobbie je postajal malodušen, kajti nekaj mu je šepetalo, da z gospodično Joynerjevo ni vse v redu. Bil je tako razburjen, da je obrnil in hotel kreniti na Piccadilly. Šele ko ga je vratar vprašal, če ne prihaja iz Towera, se je spomnil, da ga je polkovnik poslal k državnemu tajniku. Dvigalo ga je dvignilo do tajnikovega stanovanja in preživel je strašno uro s pojasnjevanjem podrobnosti, ki so bile po njegovem mnenju povsem jasne.

— To je zelo važno, — je dejal državni tajnik gotovo že dvajseti. — Prav zares ne vem, kako sprejme parlament to strašno vest. V novine ne sme priti niti besedica, razumete?

— Razumem, sir, — je odgovoril Bobbie hladno. Čutil je napram tajniku odpor vojaka napram politiku. — Toda vprašanje je, če bo znal držati jezik za zobmi tudi več sto toverskih paznikov in cela armada detektivov?

Na tajnika sarkazem sploh ni vplival. Morda je tudi mislil, da bi podrejeni sploh ne imel poguma govoriti z njim sarkastično.

— Tisku seveda pošljemo poročilo, — je nadaljeval tajnik, — toda intervju ne sme biti dovoljen in volakom je treba prepovedati govoriti o dogodkih nocojsnje noči.

Daniilo se je že, ko je Bobbie odhajal od državnega tajnika. Ves čas je mislil na Hoppe Joynerjevo in čim se je odkrilz pedantičnega politika, je hitel v njeno stanovanje vprašati, kaj je novega. Doma je bila samo prestrašena služkinja, ki je plakala. Hope se še ni bila vrnila in tudi sporočila ni, kje se je zadržala. Bobbie Longfellow se je vrnil v Tower s težkim srcem. Najprej

se je javil polkovniku, potem je pa hitel k Dicku.

Dick je ležal na postelji in trdno spal. Čim so se pa odprla vrata, je odprl oči in planil pokonci.

— No torej? — je vprašal in Bobbie mu je kratko povedal vse, kar je vedel o usodi njegove zaročenke. Dick ga je napeto poslušal.

Še en planet?

Iz Cambridgea v ameriški državi Massachusetts poročajo, da je zvezdarna v Ottavi obvestila ravnatelj harward-skega observatorija Sholeja, da jo opazovali na omenjeni zvezdarni doslej neznano nebesno telo, ki kroži daleč za Neptunom in ki je najbrž deseti planet v solnčnem sistemu. Zvezdoslovca Hemroteau in Burland sta že pred šestimi leti fotografirala to nebesno telo in šele zdaj, ko je bil odkrit nov planet, so pregledali stare fotografske plošče in tako so opazili na nebu novo nebesno telo. Točnih podatkov še ni in zato se še ne da točno povedati, ali gre res za deseti planet solnčnega sistema ali ne. Z evropskih zvezdarn sploh ni mogoče opazovati novega nebesnega telesa, dokler ni vsaj približno znana njegova lega.

Indijanci umorili nemškega raziskovalca

Z Mexika poročajo, da so Indijanci v naselbini Amozocu blizu Pueble umorili nemškega raziskovalca dr. Kuhlmana. Učenjak je postal žrtev vraže. V indijansko naselbino je prišel s posebnim priporočilom prezidenta Ortiza Rubio in notranjega ministra. Bil je pa tudi pod zaščito guvernerja Almazana v Amozocu. Toda vražam podvrženim Indijancem se je zdela takoj čudno, da pošilja Kuhlmana mehiška vlada. Kmalu se je razširila med njimi vest, da prihaja učenjak med nje z namenom moriti njihove otroke in kuhati iz trupel olje, katero bo rabil za svoj polet v Južno Ameriko.

Ta vest je spravila na noge vse indijansko plemo. Moški so se zbrali in oborožili do zob. Napadli so nemškega raziskovalca in ga toliko časa bičali

in zbadali s sulicami, da je umrl. Truplo so vrgli v vodnjak. Mehiška vlada je uvedla preiskavo, oblasti so aretirale 8 Indijancev, ki so Kuhlmana umorili in ki bodo najbrž usmrčeni. Z zavedo se peča tudi nemški konzul v Pueblu, ki je ugotovil, da je bil Kuhlmann rodom Norvežan.

Prvi govor Lloyd Georgeove hčerke

Pri zadnjih parlamentarnih volitvah v Angliji je bila izvoljena na kandidatu ni listi liberalne stranke tudi hčerka voditelja te stranke Lloyd Georgea. Ona je prišla zdaj na vrsto, da nastopi v parlamentu s prvim odnosno »deviškim« govorom. Za parlament in za vso javnost je bil to družabni dogodek. Klopi leve in sedeži ministrov so bili skoro popolnoma zasedeni. Galerijo je napolnilo občinstvo do zadnjega kotička.

Po dvorani je zadonelo navdušeno ploskanje, ko je Lloyd Georgeova hčerka vstala in krenila na govorniško tribuno. Bila je v elegantni črni obleki, toda brez klobuka. S tem, da je bila gololava, je prekršila dosedanje tradicije ženskih članov parlamenta, toda tega ji ni nihče zameril. Njen nastop in govor sta vplivala na parlament ugodno. Govorila je sicer o resnih stvareh, toda v svoj govor je vpletala duhovite opazke tako, da se je po dvorani večkrat razlegal splošen smeh. Govorila je o odstranitvi londonskih barak in beznic v siromašnih okrajih.

Stabi šoferji.

— Zakaj misliš, da so krojači stabi šoferji?

— Ker se ozirajo med vožnjo neoprestano na levo in desno in iščejo dolžnike.

Zaročeni vdovec.

— Marička, ti si mi ves svet. — Tako si najbrž zatrijeval pokojni ženi.

— Saj imamo stari in novi svet.

Naročajte

„Našo dobo“

Štev. 13978/30. Ref. VIII.

Razglas

Cepljenje zoper koze

je po čl. 3. pravilnika z dne 14. marca 1925, Ur. l. št. 93/21 iz l. 1926. v prvem letu starosti za vsakogar obvezno.

Da bodo vsi starši mogli te zakoniti dolžnosti glede svojih otrok brez vsakih stroškov zadostiti, se bo vršilo javno brezplačno cepljenje zoper koze, in sicer:

1. za Barje v četrtek, dne 8. maja 1930 v ondotni šoli,
2. za Spodnjo šiško v ponedeljek, dne 5. maja 1930 v ondotni šoli,
3. za Krakovo in Trnovo v torek, dne 6. maja 1930 v mestnem otroškem vrtcu v Cerkveni ulici št. 21,
4. za Vodmat v soboto, dne 3. maja 1930 v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici št. 2,
5. za vse ostalo mesto v petek, 2. maja in v sredo, dne 7. maja 1930 v Mestnem domu

vsakokrat ob štirih popoldne.

K cepljenju naj se prinese vsi otroci, ki sploh še niso bili cepljeni, in pa oni, pri katerih cepljenje doslej ni imelo uspeha. K cepljenju je prinesiti otroka čistega in v čisti obleki. Vsak otrok, rojen v prejšnjem letu, mora biti cepljen v tekočem letu. Vsak otrok, star najmanj tri mesece, se lahko cepi v tekočem letu. Opozarja se, da je k cepljenju prinesiti iz mesta tudi vse necepljene otroke, čeprav niso izrecno s posebnim vabilom k cepljenju povabljeni (n. pr. doseljeni, neprijavljeni itd.).

Starši, ki so prejeli poziv za otrokovo cepljenje, ga morajo k cepljenju prinesiti s seboj in se morajo točno držati v pozivu določenega kraja in dneva.

Teden dni po cepitvi se bo vršil pregled cepljenecv na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu, katerega se morajo udeležiti vsi cepljenci, se bodo izročila tudi izpričevala o cepljenju.

Cepljenje izven omenjenih dni in ur je vsak dan med uradnimi urami na mestnem fizikatu mogoče, ni pa brezplačno.

Starši, ki bodo dali svoje otroke cepiti po zasebnem zdravniku, MORAJO predložiti mestnemu fizikatu dokazilo o cepitvi tekom prvega leta otrokove starosti.

Otroci, ki bi se iz kakega tehtnega razloga (n. pr. zaradi bolezni) ne mogli cepiti, se morajo opravičiti ob priliki javnega cepljenja v gori navedenem času in kraju ali pa med uradnimi urami v mestnem fizikatu v Mestnem domu, in sicer najkasneje do dneva, ko izpolnijo prvo leto starosti.

Kdor se bo pregrešil zoper določila navedenega zakona, bo kaznovan po čl. 3. z globo do Din 250, — ali z zaporom do 6 tednov.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI.

dne 15. aprila 1930.

Makulturni papir

lež à Din 4.—

prodaja uprava „Slovenskega Naroda“

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakom ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Rabljen motor

za enakosmerni tok (Gleichstrom) 134—2 HP 220 voltov, kupim. Pomoč na naslov: Franc Praprotnik, kovač, Kržje. 1485

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.—, spodnje modroce, mreže, postelne odeje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Mariljn trg 2

Zahtevajte vzorce! 29/T

Pozor avtomobilisti!

Specijalna delavnica za previjanje elektromotorja in avtodinamo strojev F. Perčič, Gosposvetska 16, restavracija pri Levu. 1420

Parcela 535 m²

v bližini Mladinskega doma se prod. — Naslov pove uprava „Slov. Narod“. 1488

Klaviroje

pianine, harmonije prodaja, izposuj, popravlja in čisto uglašuje najceneje, tudi na obroke, tovarna klavirjev WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5, Rimska cesta 2. 1487

Obrtniki, pozor!

Zaradi opustitve obrata se prod. tovarniško poslopje z vodno močjo — posebno pripravno za strojarja, ker voda po uporabi odteče v jarno. Približno 3 minute oddaljeno od pošte in farne cerkve v Hotederski. — Okrog poslopja je približno 2000 m² zemlje (njive in travniki). Cena 60.000 Din. Pojasnila daje M. Klammer, Dolenja vas pri Raketu, p. Cerkljica. 1486

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestn. trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnin palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12
v oblekah in površnikih najcenejši!

Najnovejša francoska dvokolesa Trophée de France. Velika zaloga. — Nizke cene. — Prodaja tudi na obroke. — Ceniki franco pri

F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. — Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.

Mestni pogrebni zavod
občine Ljubljana

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš dobi, ljubljani oče, stric in tast, gospod

Anton Zabukovec

meščan ljubljanski in bivši gostilničar,

dne 27. aprila 1930 ob 19. uri, po kratki, mukepolni bolezn, previden s tolažili sv. vere, boguvdano preminul.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v torek, dne 29. aprila 1930 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Stritarjeva ulica št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 28. aprila 1930.

1489

Globoko žalujoči ostali.